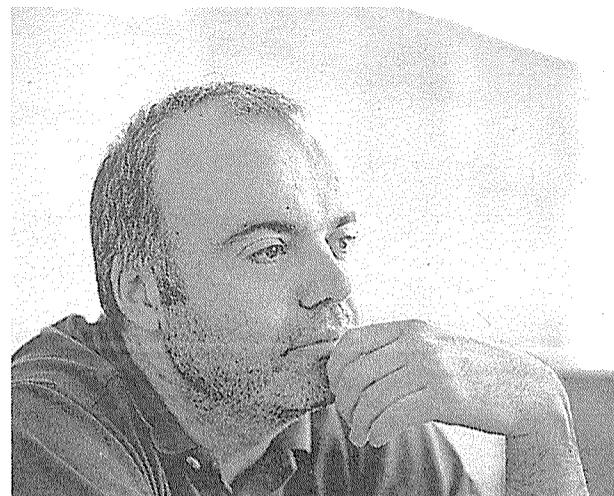

A comezos do século XXI aparecen unha serie de propostas de distinta natureza que transforman o horizonte cinematográfico en Galiza. Un heteroxéneo grupo de directores, nados a partir de 1975, deixa de lado os parámetros tradicionais de contar historias –ou a historia– para propornos uns distintos e, ao meu entender, profundamente atraentes produtos. Avalados por numerosos premios internacionais, os seus traballos convértense hoxe en día en imprescindíveis para todos aqueles que pensan que unha Olivetti lettera constitúe xa unha peza de museo e non o último berro en procesadores de texto. Reivindicar un espazo apropiado para cada un deles constitúe o propósito da seguinte introdución a catro dos seus filmes.

O director Alberto Gracia (Ferrol, 1978) é contundente, como a súa longametraxe *O quinto Evanxeo de Gaspar Hauser*, premio FILIPRESCI do Festival de Rotterdam 2013. Non está disposto a facer concesións. É descarnado, penetrante e tremendamente reflexivo. A fita, baseada en *O enigma de Kaspar Hauser* ("Jeder für sich und Gott gegen alle", 1974, Werner Herzog) sobre un misterioso mozo atopado en Alemaña no inicio do século XIX, propón unha nova lectura do enigma, indagando nas cuestións fundamentais que o director alemán deixou sen contestar: a soledade, a escuridade (nas que este xoven viviu durante dezaseis anos), o desexo de comunicarse e, sobre todo, o silencio de Deus. Un rexistro de asuntos e unha estética que non deixan indiferente a ningún.

Imaxino a cara de perplexidade que puxeron os veciños do Couto Mixto cando, despois de participar durante case dous anos na rodaxe de *Arraianos* (Eloy Enciso, 2012), mistura de documentario e obra de teatro, gañadora do gran premio "Vanguardia y Género" do Festival BAFICI de Buenos Aires 2013, se viron por primeira vez sobre a gran pantalla. Pois desde o tratamento cromático da excelente fotografía, até chegar

O director cinematográfico Xurxo Chirro.

Escena de *Arraianos* (Eloy Enciso, 2012).

Fotograma de *Costa da Morte* (2013) de Lois Patiño.

Unha ollada independente

Cineastas galegos do século XXI

AVELINA R. GIL

A ninguén se lle escapa que a que foi unha das industrias máis lucrativas do século XX está viviendo tempos difíciles. Ao peche de salas de cine no noso país, úñese agora o terrible recorte das axudas ás pequenas ou medianas produtoras, que ven perigar a posibilidade de seguir levando a cabo futuros proxectos. Casos como o de Zeitun Fims, con un historial de galardóns que deixaría pasmado a calquera público estranxeiro, ou Beli Martínez, ponen de manifesto a necesidade de seguir investindo naqueles que engrandecen a nosa terra levan-

tando trofeos no seu nome. Ao contrario do que alguma xente pensa, facerse visíbel a través da cultura non só dá prestixio,

Supervivencia creadora

senón que tamén serve de escaparate para outro tipo de negocios. Razón que Robert Redford entendeu moi ben cando en 1985 lanzou o seu Festival de Sundance. A idea inicial era darlle unha oportu-

nidade a xoves creadores que estaban fóra da gran maquinaria que se move en Hollywood. Hoxe en día trátase do festival de cinema independente máis importante do mundo, amosando un movemento de cifras realmente mareante (cousa da que, certamente, os veciños de Park City non se queixan).

Necesitamos atopar unha vía intermedia que dé cabida ás propostas comerciais pero tamén ás independentes para protexer este soño no que todos nos sumimos cada vez que entramos na penumbra dunha sala de cine.

ás escenas onde as veciñas manteñen diálogos sacados de *O bosque*, de Jenaro Marinhas del Valle, todo neste inclasificábel filme transcorre nun terreo lendario situado na fronteira entre a reportaxe e a fábula.

Podería comezar a falar sobre *Vikingland* (Xurxo Chirro, 2011), premio da crítica no Festival Internacional de Cine Lima Independiente 2013, etiquetándoa como unha obra de "metraxe atopada" (material filmico alleo do que o director se apropia e manipula), pero prefiro

non facelo para non contribuír á confusión que xa pesa sobre ela. Montada a partir das gravacións caseiras que un mariño galego fixo durante as súas viaxes nun ferry que conecta Dinamarca e Alemaña, a montaxe de Chirro xa pouco ou nada ten que ver co que Luis Lomba, o artífice inicial, filmou. Como pasa coa realidade cando a escribimos, que inmediatamente se transforma en ficción, así se difuminan os contornos do protagonista a medida que a cámara consegue aprisionalo nas imaxes. Un exercicio de prestidixitación que ten moito que ver coa arte de filmar e moi pouco cos vídeos domésticos.

O que pode que sexa un dos más certeiros e obxectivos documentarios sobre o noso país, iniciase cunha cita de Castelao: "Nun entrar do home na paixaxe e da paixaxe no home creouse a vida eterna de Galiza". *Costa da Morte* (2013, Lois Patiño), premio ao Mellor Director Emerxente do Festival Internacional de Locarno 2013, non quere ser outro catálogo de gastronomía e curiosidades galegas. O director afasta o encadre até o límite e rompe definitivamente co reseso protagonismo antropolóxico para mostrarnos unha Galiza alterada, onde os homes se converten en liliputianos vencidos pola incommensurabilidade da súa paisaxe.

No tinteiro deixo nomes da relevancia de Oliver Laxe ou Alberte Pagán, que serán tratados en posteriores números do FARO DA CULTURA